

Mag. Tamara Malešević in Helena Klobasa

Podpora optimalnemu razvoju otrok z višjimi potenciali v vrtcu

5. in 6. oktober 2026, kongresni center Grand Hotel Bernardin, Portorož

Vsebine predstavitve:

- **Kontekst nastajanja „Koncepta prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega (VI) dela z njimi (2025) znotraj paradigme SPODBUDNEGA OKOLJA vrtca in OPTIMALNEGA RAZVOJA VSEH otrok ter**
- **ELEMENTI MODELA ZA VRTEC s poudarki na opazovanju značilnosti višjih potencialov v predšolskem obdobju in sodelovanju s starši**
- Vloge članov tima za postopno uvajanje Koncepta v vrtec s poudarkom na DIFERENCIACIJI, INDIVIDUALIZACIJI IN PRESONALIZACIJI (Kurikulum za vrtce, 2025) in LISTOVNIKU OTROKA

Dokumenti

VLOGA VRTCA

Uvajanje koncepta zahteva premišljeno strokovno podporo, ki vključuje usposabljanje, strokovne razprave, kolegialne hospitacije ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks.

Vrtec ustvarja pogoje za uvajanje koncepta, pri tem podpira strokovne delavce in po potrebi oblikuje tim za njegovo implementacijo.

Varno, spodbudno in vključujoče okolje vrtca zagotavlja optimalni razvoj vseh otrok, tudi otrok z višjimi potenciali.

VLOGA VZGOJITELJEV

Vzgojitelji ustvarjajo spodbudno učno okolje in otrokom zagotavljajo kakovostno podporo za njihov optimalni razvoj.

Pri svojem delu **pozorno spremljajo otroke**, prepoznajo njihova močna področja ter jih podpirajo v njihovih različnih potrebah in interesih.

POSKUS 'UVAJANJE POSODOBLJENEGA KONCEPTA PREPOZNAVANJA IN VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA Z NADARJENIMI' (ZRŠ, 2025)

KAJ SO PRIDOBILI VRTCI KOT KOLEKTIV

- **Sprememba miselnosti:** razumevanje in prepoznavanje otrok z višjimi potenciali ter način dela z njimi
- **Sodelovanje:** timsko delo, kolegialne hospitacije, izmenjava dobrih praks, strokovna refleksija ter medsebojna strokovna podpora
- **Primeri dobrih praks:** prenos v kolektiv, protokoli za prepoznavanje otrok z višjimi potenciali, opazovanje dela strokovnih delavcev, akcijski načrti vrtca, strokovna gradiva

KAJ SO PRIDOBILI STROKOVNI DELAVCI

- **Ozaveštili** so pomen opazovanja vseh otrok v oddelku
- **Izboljšali** so opazovanje otrok, kar je prispevalo h kakovostnejši podpori razvoju otrok
- **Pridobili** so kompetence za individualizacijo, diferenciacijo in personalizacijo igre in učenja
- **Iskali** so različne načine podpore posameznim otrokom
- **Okrepili** so večino kritičnega mišljenja ter spremljanja in spreminjanja lastne prakse
- **Poročali** so o večji motivaciji in opolnomočenju na tem področju dela

VIRI IN LITERATURA

Koncept prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi

Strokovna izhodišča posodobitve Koncepta odkrivanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi (ZRŠ, 2020)

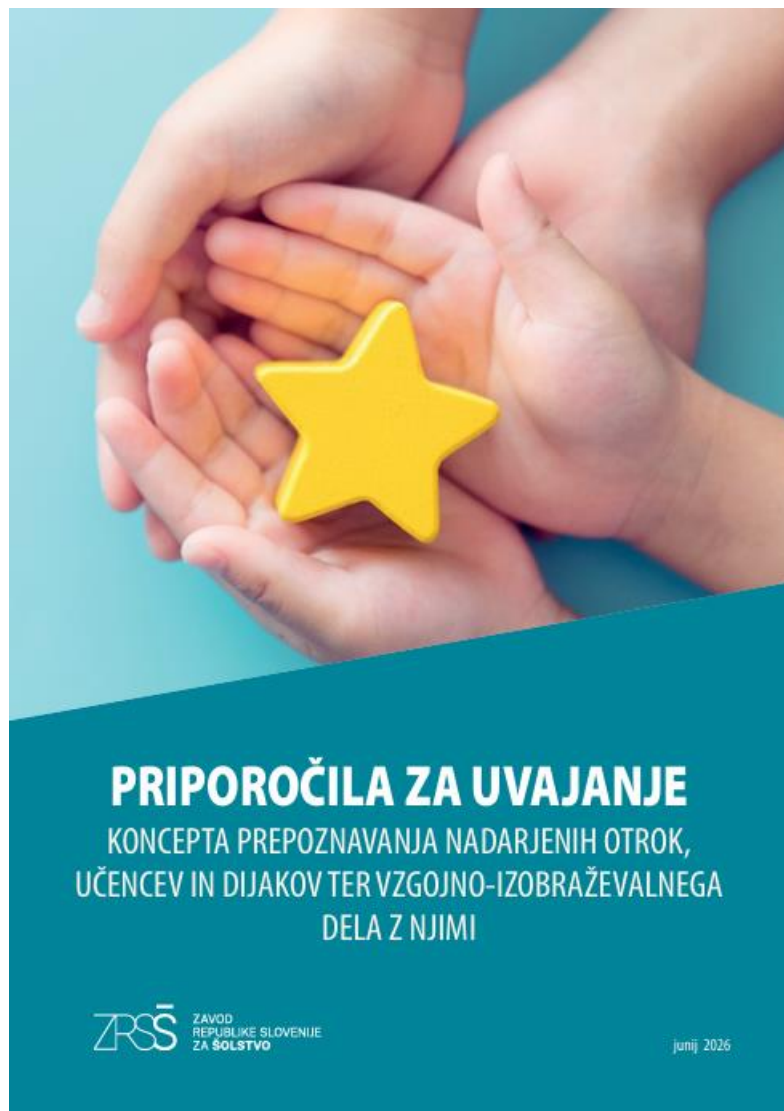
KONCEPT PREPOZNAVANJA
NADARJENIH OTROK, UČENCEV IN
DIJAKOV TER VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA
DELA Z NJIMI (2025)

VRTEC

ZRSŠ ZAVOD
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ŠOLSTVO

Ljubljana, 2025

IJZ III

https://www.zrss.si/pdf/Priporocila_za_uvajanje_Koncepta_prepoznavanja_nadarjenih_otrok.pdf

Literatura za podporo razvoju VIŠJIH POTENCIALAV V PREDŠOLSKEM OBDOBJU v Sloveniji

CRSN, 2015

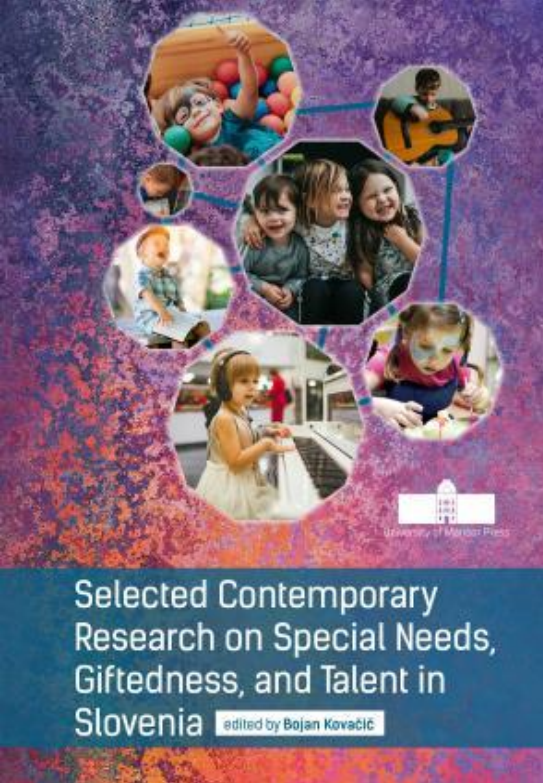
Konferenca MIB, 2016

Založba UP, 2018, 2023

- FORMATIVNO SPREMLJANJE V VRTCU (Holcar A. idr, 2025, ZRSŠ)
- OBLIKOVANJE CELOVITEGA INDUKTIVNEGA VZGOJNEGA PRISTOPA IN UPORABA UMETNIŠKIH PRAKS V VRTCU VODMAT (Kroflič, R. idr., 2011)
- NTC učenje (Rajović, R. idr, več izdaj)
- Cvetković Lay, J. (Centar Bistrić, Zagreb; več izdaj)
- ...

Novejše izdaje:

- Antolin Drešar, D. (2025). Perspectives and Practices of Early Childhood Educators on Identifying Mathematically Talented Children. V B. Kovačič (Ur.), *Selected Contemporary Research on Special Needs, Giftedness, and Talent in Slovenia* (str. 141-162). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <https://doi.org/10.18690/um.pef.4.2025.7>
- Bratina, T. in Veselinov, D. (2025). Giftedness and creativity and preschool education. V J. Herzog (Ur.), *Challenges of modern educational strategies through the prism of the teacher* (str. 35-46). Berlin : Lit, cop. 2025.
- Mithans, M., Tivadar, J., & Ograjšek, S. (2025). Understanding and Supporting Twice-Exceptional Students: The Role of Educational Professionals in Promoting Inclusive Practices. V B. Kovačič (Ur.), *Selected Contemporary Research on Special Needs, Giftedness, and Talent in Slovenia* (str. 91-110). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <https://doi.org/10.18690/um.pef.4.2025.5>
- Tjaša Drovenik Adamec, T., & Kovačič, B. (2025). The Development of Musical Talent in Different Life Periods: A Case Study. V B. Kovačič (Ur.), *Selected Contemporary Research on Special Needs, Giftedness, and Talent in Slovenia* (str. 181-198). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <https://doi.org/10.18690/um.pef.4.2025.9>
- Lipovec, A., & Ferme, J. (2025). Teaching Mathematically Promising Students: Insights from Classroom Practice. V B. Kovačič (Ur.), *Selected Contemporary Research on Special Needs, Giftedness, and Talent in Slovenia* (str. 163-180). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <https://doi.org/10.18690/um.pef.4.2025.8>

Hmelak, M. idr. (2025). **PREDŠOLSKO** obdobje in nadarjenost . Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/1081>

„Nadarjeni otroci, učenci in dijaki, (v starosti med 4 in 18 let op. av.), ki izkazujejo izrazito nadpovprečno visoke (izjemne) lastnosti (potenciale, zmožnost oz. udejanjena lastnost, vedenje delovanje) na naslednjih področjih:

- na INTELEKTUALNEM (splošne ali specifične sposobnosti in predvsem konvergentno mišljenje),
- na UČNEM (splošnem ali specifičnem – jezikovnem, matematičnem, družboslovnem, naravoslovnem, tehniškem idr.) področju,
- v USTVARJALNOSTI oziroma v inovativnih rešitvah na različnih področjih (v umetnosti, znanosti, tehniki ali športu), ki se kaže predvsem v divergentnem, ustvarjalnem mišljenju, originalnosti ter inovativnosti, fleksibilnosti in fluentnosti,
- v TALENTIH na katerem od umetniških področij – na glasbenem, plesnem, likovnem, dramskem, filmskem, literarnem idr.,
- na psihomotoričnem in senzomotoričnem (ali telesno-gibalnem oz. športnem) področju,
- pri SOCIALNIH veščinah (npr. sposobnost vodenja) in
- na področju SAMOURAVNAVANJA (motivacija, čustva, metakognicija).

Bezić, idr. 2020, 2025 st. 27

Vključujoč vrtec - skrb za optimalni razvoj vseh, tudi višjih potencialov predšolskih otrok

- Vključujoč pristop zagotavlja, da vsi otroci, ne glede na svoje prednosti ali izzive, prejmejo podporo, spodbudo in priložnosti, ki jih potrebujejo za optimalen razvoj.
- V skladu z dvema nacionalnima dokumentoma (Konceptom in Priporočili) med otroki, ki so stari od 4 do 6 let, možno zaznati očitne znake višjih potencialov.
- Pri vsakem otroku iščemo znake višjih potencialov.

Značilnosti in učno-razvojne potrebe OVP (Bezić idr, 2018)

- P. Torrance (2012) na osnovi študij mlajših otrok opisuje njihovo **USTVARJALNO VEDENJE** kot občutljivost za probleme, hitro zaznavanje pomanjkljivosti in kontradikcij v gradivu ter zaznavanje manjkajočih elementov. Ustvarjalni predšolski otroci pogosteje vidijo situacije iz drugačne, nenavadne perspektive, in jih rešujejo na originalen način. Na ustvarjalni potencial predšolskega otroka lahko sklepamo tudi iz otrokovih nenavadnih vprašanj, iz njegovega vztrajnega eksperimentiranja in na osnovi otrokove bolj kompleksne in dolgotrajne igre.
- L. Marjanovič Umek (2013) navaja, da pri nekaterih predšolskih otrocih opaža **VISOKE GOVORNE ZMOŽNOSTI, ZANIMANJE ZA SIMBOLE, KNJIGE IN BRANJE**, radovednost, postavljanje velikega števila vprašanj, bogato domišljijo; ti otroci uživajo v pretvarjanju, imajo dober spomin, prepoznajo humor v situacijah, intenzivno izražajo čustva in doživljajo čustva drugih, raje se igrajo s starejšimi otroki, imajo specifične talente. Ugotavlja, da nadarjeni otroci stalno presegajo razvojne mejnike v primerjavi z vrstniki.
- Visoki potenciali otrok se kažejo in včasih udejanjajo že v predšolski dobi na različnih področjih: splošno-intelektualnem, govorno-jezikovnem, motoričnem, umetniških, socialnem in čustvenem področju. Nekateri predšolski otroci **tako že zelo zgodaj izkazujejo posebne talente**, tako poznamo zgodnje bralce, izredne pevce ali instrumentaliste, matematike, šahiste, konstruktorje, plesalce, športnike...

Z izzivi pri otrocih spodbujamo:

- Neodvisnost v razmišljanju (preverjati, dvomiti, ...).
- Živahno domišljijo
- Usmerjeno pozornost in vztrajnost
- Poglobljeno radovednost
- Raziskovanje, odkrivanje, reševanje problemov
- Ustvarjalnost
- Soočanje z uspehi in neuspehi
- ...

3 temeljni elementi (A-B-C) slovenskega pristopa:

A: PEDAGOŠKO OPAZOVANJE

Vzgojitelji v vrtcu otroke **opazujejo (spontano in sistematično)** ter dokumentirajo dokaze o njihovih izrazitih interesih in različne znake njihovih višjih potencialov.

B: PRISTOP »DIP« – DIFERENCIACIJA, INDIVIDUALIZACIJA IN PERSONALIZACIJA

Na podlagi teh opažanj vzgojitelji načrtujejo in izvajajo **diferencirane, individualizirane in personalizirane pedagoške izzive ter spodbude**.

C: OTROKOV LISTOVNIK

Vzgojitelj skupaj z otrokom zbira in obravnava otrokove dosežke ter druge dokaze o njegovem napredku v **otrokovem listoniku**, ki je otroku ves čas dostopen.

Listonik lahko predstavlja izhodišče za pogovore med vzgojiteljem in otrokovimi starši ter omogoča, da se novi vzgojitelj ali učitelj ob prehodu v drugo vzgojno-izobraževalno okolje seznani z otrokovim dosedanjim napredkom in razvojnim potekom prek listovnika, ki ga otrok prinese s seboj npr. v 1. razred OŠ.

Pripomočki za sistematično opazovanje VP:

1.	L. Marjanovič Umek idr. 2020. Lestvice zgodnje pismenosti.	Vir: Zgodnja pismenost otrok (str. 227). Ljubljana: Filozofska fakulteta.
2.	Tebbs, T . Kukanja Gabrielčič, M, Gorela, Keli. 2018. Opazovalna lestvica za otroka na predšolski stopnji.	Vir: Nadarjenost na predšolski stopnji (str. 81-88). Koper: Založba Univerze na Primorskem.
3.	M. Ozbič, P. Zver. 2011. Vprašalnik za oblikovanje profila 5-7 let starega otroka.	Vir: prvič objavljeno v http://pefprints.pef.uni-lj.si/35/1/Diplomska_naloga.pdf
4.	Nebraska Starry Night (protokol za opazovanje značilnosti (prevod T.M.)	Vir: http://www.nicurriculum.org.uk/docs/inclusion_and_sen/gifted/Starry_Night.pdf Péter-Szarka, S. (2014). Talent identification in Hungary: From identification to investigation. <i>Psihološka obzorja</i> , 23, 155–162.
5.	Margaret Sutherland. 2015. (Strukturirani anekdotski zapisi - opazovalni list).	Vir: Nadarjeni v zgodnjem otroštvu. Dejavnosti za otroke stare od 3 do 6 let (str. 39). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Dva primera otrok iz Poskusa Koncepta (2022–2025), pri katerih je ključno vlogo pri zagotavljanju spodbudnega okolja za njun optimalni razvoj odigrala senzibiliziranost vzgojiteljice ter njena pridobljena kompetentnost za prepoznavanje znakov višjih potencialov (VP), načrtovanje razvojno ustreznih izzivov znotraj otrokovega območja bližnjega razvoja (OBR) in pripravljenost, da se ob otrokovih odzivih ter dosežkih tudi sama »pusti presenetiti«.

- Deklica, je pri 4 letih brala z razumevanjem, pri 5. letih piše svoje zgodbe.

- Deček, 5 let

45		47	7		9	24		26
35		37	17		19	14		16
25		27	46		48	42		44
14		16	30		32	74		76
11		13	67		69	63		65
12		14	43		45	14		16
13		15	18		20	34		36
27		28	47		49	63		65
9		11	23		25	74		76

45	46	47	7	8	9	24	25	26
35	36	37	17	18	19	14	15	16
25	26	27	43	47	48	42	43	44
14	15	16	30	31	32	74	75	76
11	12	13	67	68	69	63	64	65
12	13	14	43	44	45	14	15	16
13	14	15	18	19	20	34	35	36
27	27	28	47	48	49	63	64	65
9	10	11	23	24	25	74	75	76

Prilagoditev Renzullijevega modela vrtljivih vrat **Renzulli's Revolving Door Model**

- **Pristop temelji na razvojno-procesni diagnostiki, ki vključuje načrtno in sistematično opazovanje ter spremljanje otroka ob zagotavljanju raznolikih in diferenciranih izzivov ter dejavnosti v določenem časovnem obdobju.**
- Na podlagi zbranih opažanj vzgojitelj načrtuje nadaljnje diferencirane izzive za otroka ali pa njihovo izvajanje za posameznega otroka opusti.
- V posameznem obdobju je lahko v proces vključen eden ali več otrok iz skupine.
- Diferencirane dejavnosti so hkrati dostopne tudi drugim otrokom, ki zanje izkažejo interes.
- Takšen pristop zmanjšuje tveganje za etiketiranje otrok, saj je vključevanje v diferencirane dejavnosti dinamično in prilagodljivo. Otroci se lahko vanje vključujejo ali iz njih izstopajo glede na sprotna strokovna opažanja in presoje vzgojitelja.
- Model omogoča kontinuirano spremljanje otrokovega razvoja ter prilagajanje spodbud njegovim aktualnim potencialom, interesom in učnim potrebam.
- Gre za **prožno vključevanja otrok v diferencirane dejavnosti.**

**THE REVOLVING
DOOR MODEL:**

A: Informiranje vseh staršev in LDN vrtca

- Vključujoči vrtec skrbi za optimalen razvoj vseh otrok ter upošteva njihove individualne posebnosti in razlike v območju aktualnega razvoja. Zato načrtujemo in izvajamo diferencirane dejavnosti in izzive, v katere so povabljeni vsi otroci, a pri njih vztrajajo glede na svoj interes, potrebe in zmožnosti.
- Otrokov listovnik je zbirka izdelkov, dosežkov in drugih dokazov o razvoju in učenju, na katere je otrok posebej ponosen. Dokazi odražajo njegov razvoj, napredek in uspehe. Listovnik je otrokova osebna last, ki ga spremlja skozi obdobje obiskovanja vrtca. Ob odhodu iz vrtca ga odnese s seboj kot dragocen zapis svoje razvojne poti.

B: Pogovorne ure s starši otrok, ki kažejo znake višjih potencialov - cilji:

- **Pojasniti staršem:** Razvoj predšolskega otroka poteka dinamično in pogosto asinhrono. Obdobjem navidezno počasnejšega razvoja lahko sledijo hitri razvojni preskoki. Diferencirano podporo posameznemu otroku zato načrtujemo takrat, ko opazimo izrazit in trajnejši interes za določeno področje, povečano motivacijo za raziskovanje ter večkratno in izrazito preseganje pričakovanih razvojnih dosežkov. V obdobjih razvojne stagnacije pri diferenciranih izzivih ne vztrajamo, temveč jih prilagajamo otrokovim aktualnim razvojno-izobraževalnim potrebam ali jih po potrebi opustimo.
- **Starše povabimo k deljenju opažanj** o otrokovi igri, interesih, stopnji zatopljenosti in vztrajnosti pri dejavnostih, zanimanju za simbole, posebni radovednosti, vprašanjih, ki jih otrok zastavlja, ter drugih značilnostih njegovega razvoja.
- **S starši uskladimo načine podpore** otrokovega razvoja na področjih, kjer prepoznamo izrazite potenciale oziroma močna zanimanja, na primer na glasbenem, jezikovnem, bralnem, matematičnem, gibalnem ali drugih področjih.

Kako podpiramo postopno uvajanje Koncepta v vrtce? III

- Podpora vrtcem pri udejanjanju Koncepta in spremljavi (predstavitve, delavnice, svetovalne storitve)
- Študijska srenja za svetovalne delavce vrtcev (predavanja, diskusije, primeri iz prakse, tematska številka revije za SD)
- Mednarodna sodelovanja, npr. predstavitev naših izkušenj (ZRSŠ in Vrtec Slovenj Gradec) na konferenci ECHA - Evropskega združenja za višje zmožnosti, Dublin, avgust 2026
- Seminar ZRSŠ: Otroci z višjimi potenciali v predšolskem obdobju (Katis, koordinacija H. Klobasa)
- V pripravi je tematska številka revije Šolsko svetovalno delo
- Spletna učilnica Koncept 2020

Spletna učilnica

Prepoznavanje nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalno delo z njimi (od 2025 naprej)

<https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=11649>

Ključ: **KONCEPT2020**

Spremljava 1: Odgovori svetovalnih delavcev vrtcev v spletni anketi (september, oktober 2026; N = 116)

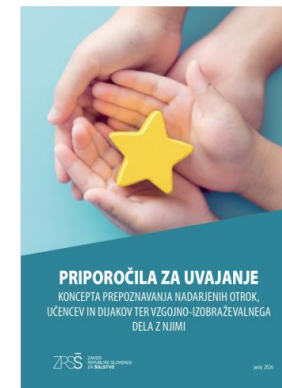
VPRAŠANJA	MOŽNI ODGOVORI	ODGOVORI UDELEŽENK V % oz. f*
Ocenite stopnjo udejanjanja novega Koncepta na lestvici od 1 – 5.	1- Koncepta še ne udejanjamo 2 – v manjši meri 3 – delno ga udejanjamo 4 – v veliki meri ga udejanjamo 5 – v celoti delamo v skladu z novim Konceptom	39% 32% 20% 7% 3%
Kako ste <u>v preteklem šolskem letu v vašem vrtcu začeli</u> z udejanjanjem novega Koncepta? Kaj je bil vaš prvi korak? Možnih je več odgovorov.	- Redne aktivnosti tima za udejanjanje Koncepta. - Aktivnosti povezane z opazovanjem. - Aktivnosti s področja dokumentiranja (listovnik otroka). - Aktivnosti s področja diferenciacije, individualizacije in presonalizacije. - Aktivnosti povezane z vključevanjem staršev. - Aktivnosti s področja usposabljanja strokovnih delavcev. - Drugo (dopišite)	3* (f) 44 25 24 4 21 10

Spremljava 1: Odgovori svetovalnih delavcev vrtcev v spletni anketi (september, oktober 2026) - nadaljevanje

VPRAŠANJA	MOŽNI ODGOVORI	ODGOVORI UDELEŽENK V %
3. Kdo je v vašem vrtcu imenovan kot pedagoški koordinator za uvajanje Koncepta?	Vodstveni delavec. Svetovalni delavec (profil). Strokovni delavec. Ravnatelj ga še ni imenoval. Drugo	1% 26% 2% 62% 9%
4. Ocenite vašo stopnjo seznanjenosti s Priporočili za izvajanje Koncepta (2026) na lestvici od 1 – 5	1 – sploh nisem seznanjen, 2- slabo 3 – delno sem seznanjen, 4- 5 – v celoti sem seznanjen).	17% 16% 43% 25% 4%

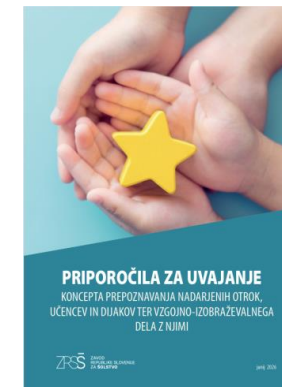
Ravnatelj/ravnateljica vrtca oz. vrtca pri OŠ

- ✓ umesti delo po Konceptu v Letni delovni načrt vrtca
- ✓ imenuje pedagoškega koordinatorja za delo z otroki z višjimi potenciali (v nadaljevanju OVP)
- ✓ oblikuje strokovni tim
- ✓ skrbi za razumevanje pomena dela z OVP
- ✓ spodbuja in omogoča profesionalni razvoj strokovnih delavcev za delo z OVP
- ✓ sodeluje s pedagoškim koordinatorjem in strokovnim timom pri načrtovanju in evalvaciji načrta za delo z OVP ter na področju zagotavljanja kakovosti dela

Pedagoški koordinator

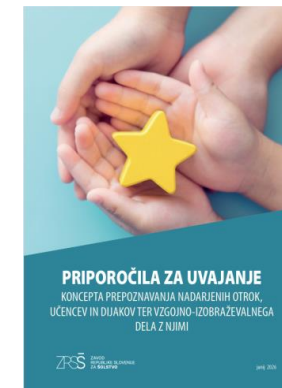
- ✓ je oseba, ki jo izbere ravnatelj in se jo opolnomoči z znanji o prepoznavanju in delu z OVP (npr. vzgojitelj, svetovalni delavec, pomočnik ravnatelja)
- ✓ nudi strokovno podporo vzgojiteljicam pri:
 - opazovanju, prepoznavanju OVP, načrtovanju podpore prek DIP dejavnosti
 - vodenju listovnikov otroka/dokazov o učenju/dokumentacije
 - sodelovanju s starši
 - izvajanju in koordinaciji dodatnih/obogatitvenih dejavnosti z OVP
- ✓ redno sklicuje tim/kontinuirano dela s timom
- ✓ lahko izvaja dejavnosti (v manjših skupinah ali individualno), ki so v podporo razvijanju višjih potencialov otroka
- ✓ deluje povezovalno na ravni vrtca (npr. skrbi za opolnomočanje strokovnih delavcev, predstavitve prakse na aktivih, kolegialne hospitacije ...)

Tim za delo z nadarjenimi (v nadaljevanju tim)

Vodi ga pedagoški koordinator, sestavljajo ga strokovni delavci, ki jih imenuje ravnatelj

- ✓ Podpira razvojno naravnost vrtca pri delu z OVP
- ✓ Sodeluje pri načrtovanju, spremljanju in evalviranju izvedbenega načrta vrtca na področju dela z OVP
- ✓ Sodeluje pri izvajanju in načrtovanju profesionalnega učenja za delo z OVP
- ✓ Podpira vzgojitelje pri delu z OVP
- ✓ Promovira pomen kakovostnega dela z OVP in širjenje dobrih praks na ravni kolektiva.

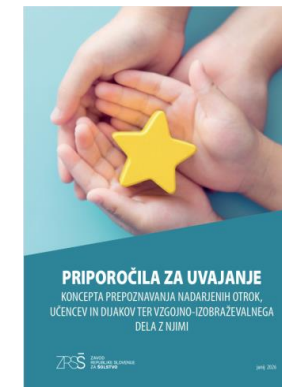

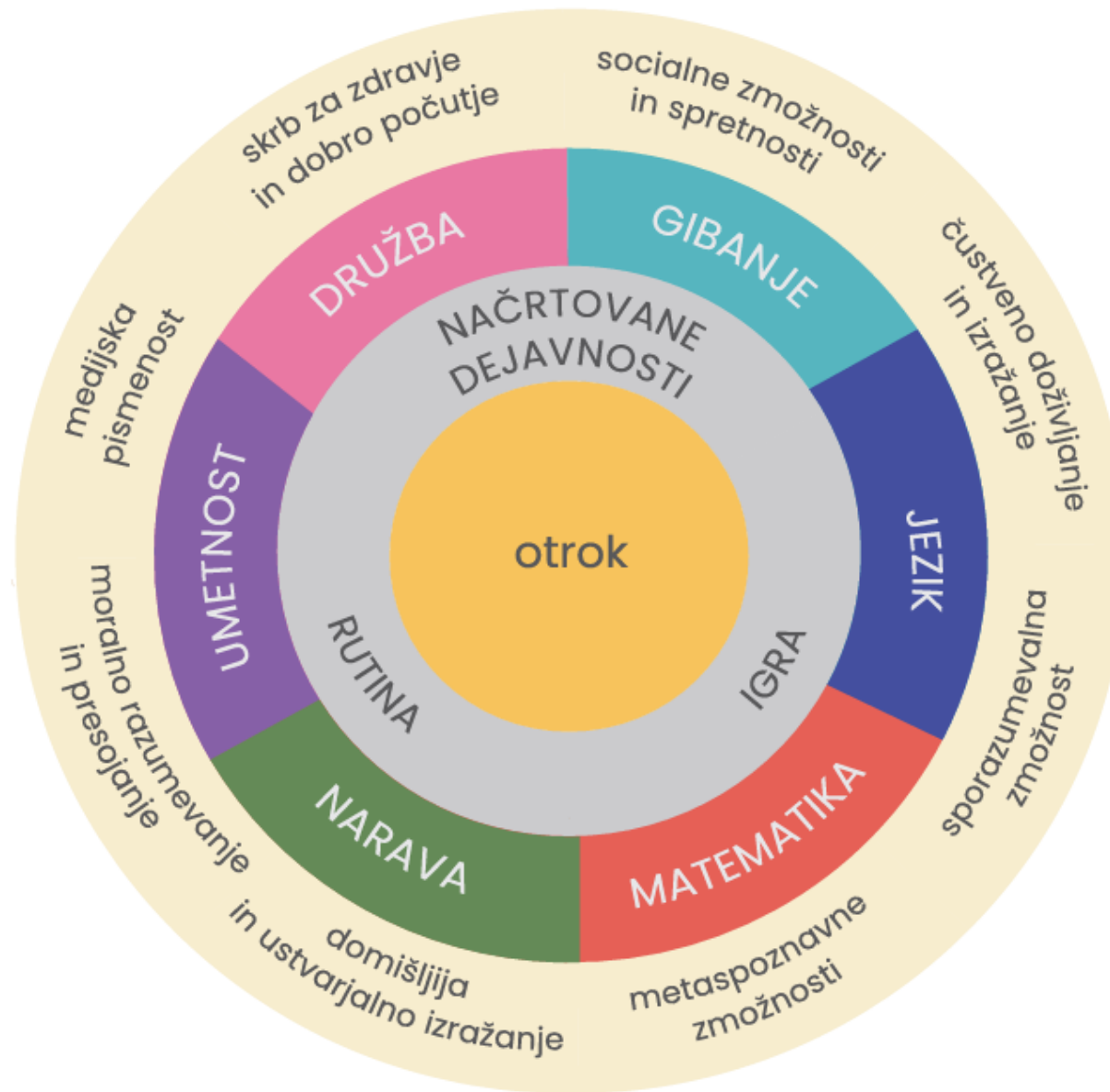
Vzgojiteljice

Umestijo delo po Konceptu v Letni delovni načrt strokovnega delavca

Pri vzgojno-izobraževalnem delu:

- ✓ ustvarjajo čustveno varna in spodbudna učna okolja, ki temeljijo na kakovostni podpori za optimalnem razvoj vseh otrok
- ✓ se osredotočajo na vse otroke, tudi iz manj spodbudnih okolij
- ✓ priložnostno in sistematično opazujejo in spremljajo vse otroke in ugotovitve vključujejo v načrtovanje
- ✓ prepoznavajo značilnosti višjih potencialov pri otrocih
- ✓ vodijo listovnike otrok
- ✓ vodijo svojo dokumentacijo o napredku otrok (ločeno od listovnika otroka)
- ✓ v pogovorih s starši ob listovniku utemeljujejo svoja opažanja o razvoju otroka, njegova prizadevanja in napredovanje

Območje bližnjega razvoja

- **Vzgojiteljica** kot miselno bolj kompetentna odrasla oseba **spodbuja otroka v območju bližnjega razvoja**, s svojim vključevanjem v dejavnosti, ki jih izvaja otrok, mu **gradi podporni oder, po katerem se postopoma vzpenja do razvojno višjih ravni** vedenja, mišljenja, socialnega odzivanja.
- **Območje bližnjega razvoja** predstavlja razdaljo med razvojno ravno, na kateri deluje otrok, ko določen problem ali nalogo rešuje sam, in ravnjo, na kateri deluje ob pomoči miselno bolj kompetentnega partnerja.

VIII. INDIVIDUALIZACIJA IN DIFERENCIACIJA PRI IZVAJANJU KURIKULUMA

Vzgojiteljice pri izvajanju vseh dejavnosti kurikulum za vrtce zagotavljajo individualizacijo in diferenciacijo.

Upoštevajo da so **individualne razlike v razvoju in učenju** med razvojno normativnimi otroki in na skupinski ravni lahko velike.

Pri **opazovanju in spremljanju otrok** lahko sodelujejo z drugimi vzgojiteljicami vrtca in s svetovalno službo.

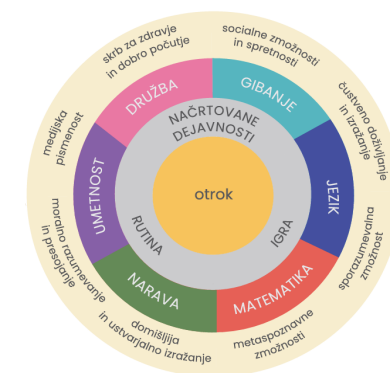
Na podlagi pogovora s svetovalno službo se lahko odloči tudi za **daljše sistematično opazovanje in spremljanje** posameznega otroka oz. otrok ter **izdelavo** podrobnejšega **načrta dela za otroka oz. skupino otrok**.

Vzgojiteljica na podlagi kurikuluma prilagaja načine dela glede na prepoznane potrebe, sposobnosti, znanja, interese otrok tako da:

- **vsem otrokom zagotovi** čustveno **varno okolje** in **socialno vključenost**;
- **je fleksibilna** pri usmerjanju in razporejanju otrok v skupine;
- **izbira materiale in sredstva**, ki ustrezajo potrebam in razvojnim zmožnostim otrok;
- **osmišlja ideje in rešitve otrok**;
- **pri spodbujanju otrok deluje v območju bližnjega razvoja**, otroke spodbuja **k iskanju različnih strategij učenja** ter **se odziva** na njihove strategije reševanja problemov, **vključevanja** v socialne skupine;
- **izbira različne oblike in metode dela** pri različnih dejavnostih;
- **prilagaja navodila** za delo, **načine komuniciranja** z otroki;
- **je pozorna na različne potrebe otrok** v večjezikovnem in večkulturnem okolju;
- **sodeluje s starši** oziroma z otrokovo **družino** in po potrebi z **zunanji strokovnjaki**.

Individualizacija in diferenciacija

IJZ III

1 RAZVOJNO- PROCESNI MODEL

2
Ne gre za
vprašanje:
„Ali otrok
dosega cilj?“

3
Temveč:
„Kako otrok
napreduje
znotraj svojega
razvojnega
kontinuum?“

Individualizacija in diferenciacija – vsak otrok šteje

IJZ III

INDIVIDUALIZACIJA: prilagajanje ciljev, procesov, spodbud in pričakovanj posameznemu otroku glede na njegov razvojni profil.

- **Razvoj** = biološki dejavniki + izkušnje + socialne interakcije + kontekst
- **Kako otrok napreduje znotraj lastnega razvojnega kontinuuma?**
- In ne: Kako odstopa od povprečja?

DIFERENCIACIJA: Organizacijski in didaktični odgovor na heterogenost skupine.

- Odprti materiali (več ravni zahtevnosti) + različna kompleksnost materialov.
 - Fleksibilna organizacija časa.
 - Različna organizacija dela.
- Kotički z različno simbolno kompleksnostjo.

Problemske situacije z več možnimi rešitvami + različna zahtevnost nalog + različna stopnje podpore.

Ravni diferenciacije

- Diferenciacija VSEBINE

Primer:
Raziskovanje jeseni

Otrok A: poimenuje liste

Otrok B: primerja oblike

Otrok C: razvršča po kriterijih

Otrok D: oblikuje hipotezo o razpadanju listov

Ista dejavnost – različne kognitivne ravni

INDIVIDUALIZACIJA: otroci z višjimi potenciali

Ne gre za več dela, temveč za:

- ✓ Višjo kompleksnost
- ✓ Odprte probleme
- ✓ Metakognitivna vprašanja
- ✓ Projektno raziskovanje
- ✓ Simbolno kompleksne igre

Ključno tveganje: Če ni diferenciacija → podstimulacija – vedenjski izzivi.

OTROCI Z VIŠJIMI POTENCIALI

Premik od „pospeševanja“ → k poglobitvi, kompleksnosti in metakogniciji

Strategije:

- ✓ Odprta vprašanja na višji kognitivni ravni,
- ✓ Projekti z raziskovalno komponento.
- ✓ Simbolna igra z abstraktnimi elementi.
- ✓ „Mentorstvo“ vrstnikom.

Primer: Letni časi

„Zakaj misliš, da listi odpadejo ravno jeseni
in ne poleti?“

„Kaj bi se zgodilo, če drevesa ne bi odvrгла
listov?“

„Ali lahko drevo „varčuje z energijo?“

„Kako?“

„Kako bi to preverili?“

Primer prikrite nediferenciranost

IJZ III

Dolga čakanja ...

Čakanje predpostavlja:

Enako sposobnost samoregulacije,
Enako sposobnost vzdrževanja pozornosti,
Enako stopnjo impulzivne kontrole,
Enako razvoj zrelost izvršilnih funkcij.

Toda **izvršilne funkcije se v predšolskem obdobju razvijajo izrazito neenakomerno**

„Optimalna organizacija dneva pomeni čim manj nepotrebne čakanja za otroke.“

(Kurikulum 2025, str. 20)

Otrok z ADHD – vedenjski izbruhi, mlajši otrok – jok ali regresija,
Otrok z anksioznostjo – napetost
Otrok z višjim potencialom – frustracija
Otrok iz manj spodbudnega okolja – izpad iz dejavnosti

**Vodenje listovnika – spremljanje in dokumentiranje
razvoja, napredka in učenja otroka**

Namen in vloga listovnika

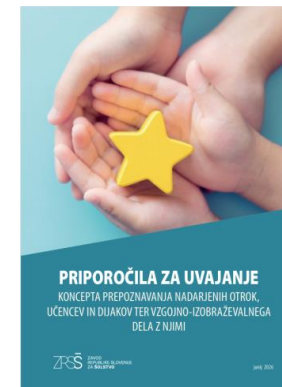
Namen vodenja listovnika otroka je **spremljanje** in **dokumentiranje** otrokovega **razvoja in napredka** na vseh področjih razvoja **in nudenje diferencirane podpore otroku** na podlagi zbrane dokumentacije.

Vzgojitelj:

- otroku pomaga pri zbiranju dokazov,
- uvaja otroka v vrednotenje lastnih izdelkov/dosežkov,
- ob listovniku staršem utemeljuje opažanja o razvoju otroka, prizadevanja in napredovanje.

Shranjen naj bo v igralnici na otroku dostopnem mestu.

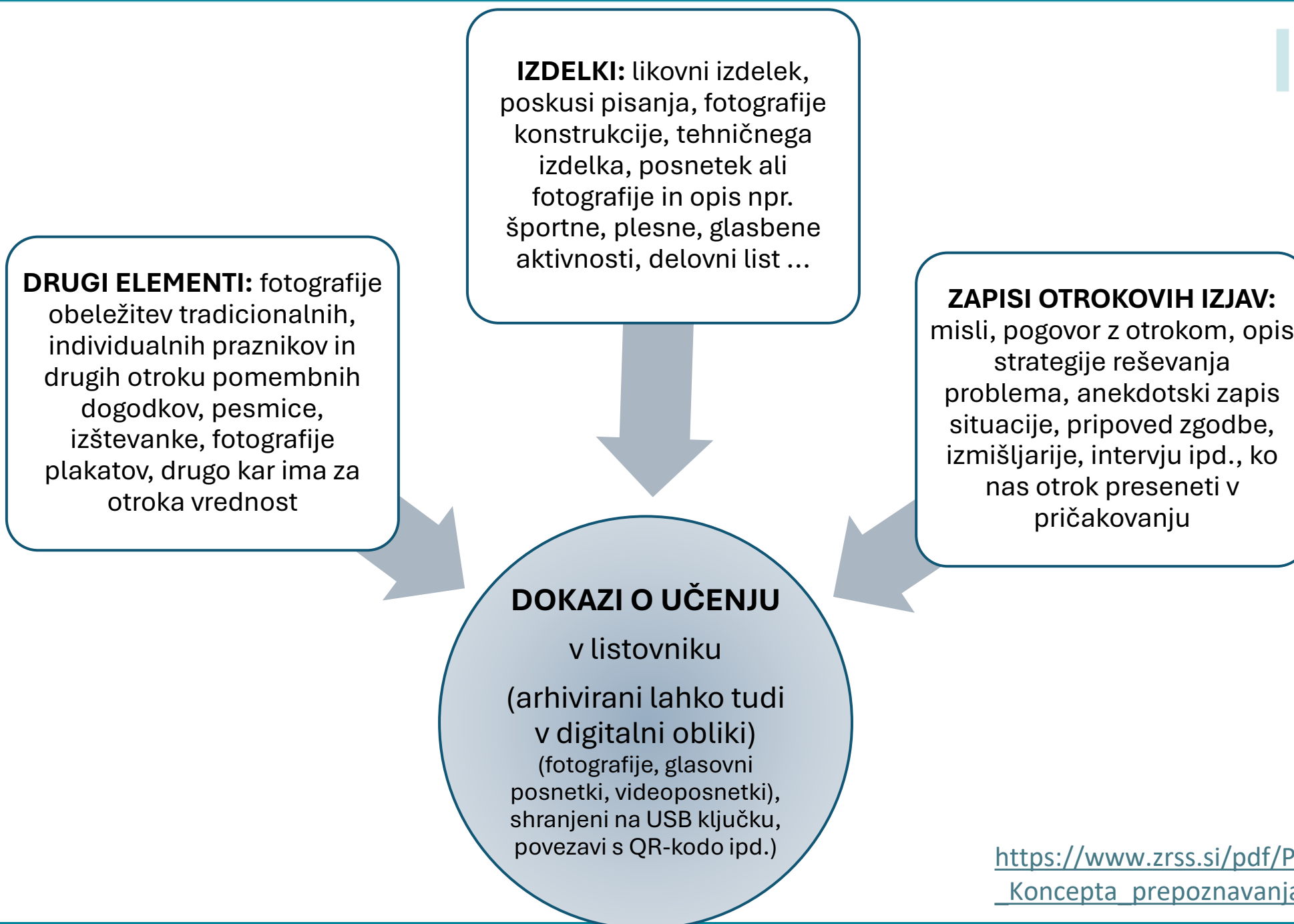
Listovnik je drugim strokovnim delavcem pomembna informacija o otrokovem napredku.

Listovnik vsebuje ...

različne **avtentične, kronološko arhivirane dokaze o učenju** iz vseh področij dejavnosti kurikulumu (rutinskih, igre in področij dejavnosti), **ki so opremljeni z:**

Kako vidite vlogo oz. pomen listovnika v poskusu?

Koordinatorica 1:

- „... potrebna je ena oblika načrtnega spremljanja, spravljanja stvari, ker je koristna za evalvacijo, pregled napredka in spremljanje dosežkov in prilagajanje dela. Je tudi pripomoček za podajanje povrtanih informacije staršem in hkrati povratna informacija otrokom. /.../ Načrtno se bolj stvari spravljajo, uporabljajo ...“

(Iz intervjuja s koordinatoricami v poskusu)

Listovnik ... zgodba o uspehu otroka

Iz listovnika otroka so razvidni

višji
potenciali
otroka

otrokov
interese

napredek
otrok

otrokova
šibka
področja

otrokova
močna
področja

Primer dvojno izjemnega otroka - PODROČJE MATEMATIKE

IJZ III

MOČNA PODROČJA

- IZJEMEN NA PODROČJU LOGIČNEGA MIŠLJENJA
- REŠUJE RAČUNSKE NALOGE
- PRETVARJA MERSKE ENOTE
- DOBRE ŠTEVILSKÉ IN PROSTORSKE PREDSTAVE
- ZANIMANJE ZA SESTAVO RAZNOVRSTNIH STROJEV (posamezne komponente, kako delujejo vsaka zase in kako skupaj ...).

ŠIBKA PODROČJA

- TEŽKO SE SPOPRIJEMA S SPREMEMBAMI – VSE VNAPREJ NAPOVEDATI
- NE VZPOSTAVLJA OČESNEGA KONTAKTA
- IGRA JE INDIVIDUALNA
- GNEČA IN HRUP MOTEČA
- POGOSTI IZBRUHI JEZE (kadar ni tako, kot si je zamislil)
- POGOSTI VMESNI ODMORI Z VRTENJEM OKOLI SVOJE OSI, S TEKANJEM V KROGU

		
2	5	10
4	10	20
6	15	30
8	20	40
10	25	50
12	30	60
14	35	70
16	40	80
18	45	90
20	50	100

Datum: 15.9.2023
Ura: 11-30

2024.2022 5.05 45 31-3-1 1991

[redacted], 19.9.2023

- zapisi je datum in ura
- razmisli ga, zakaj mora rhes narediti piko; to mu je mogo in zelo zanimivo; pike umešča tudi medalye med zapirana števila

- zapisi leto 2024; Vzporednica ga izbere 2 vprašanjem: „Letos je leto 2023, naslednje leto bo leto 2024. Čorda ne, katero leto je bilo lani?”

[redacted] brez razmišljanja odgovori: „Leto 2022.”

Deček je za področje matematike zelo nadarjen. To področje mu je blizu, dejavnosti na to temo ga pritegnejo. Deček na tem področju izkazuje visje potencialne. Na pamet računa s štirimestnimi števili.

45 ~~46~~ 47	7 ~~8~~ 9	24 ~~25~~ ~~26~~
35 36 ~~37~~	17 18 ~~19~~	14 15 ~~16~~
25 ~~26~~ 27	~~46~~ 47 ~~48~~	~~42~~ ~~43~~ 44
~~14~~ 15 16	~~30~~ 31 32	74 ~~75~~ 76
~~11~~ 12 ~~13~~	67 ~~68~~ 69	~~63~~ 64 ~~65~~
12 ~~13~~ 14	43 ~~44~~ 45	14 ~~15~~ 16
13 ~~14~~ ~~15~~	~~18~~ 19 20	34 35 ~~36~~
* 27 ~~27~~ 28	47 ~~48~~ ~~49~~	~~62~~ 64 65
9 ~~10~~ 11	23 24 ~~25~~	74 ~~75~~ ~~76~~

Opis situacije: se za trenutek ustavi ob vrstici 27 28. Pogleda in reče: „To je 27 pa pov. Zato, ker je tu 27, tu pa 28 (pokaže s prstom) pa je lahko samo na „pov“. To pomeni, da je več kot 27, pa manj kot 28. Smesni, pa „pou“. Črtica je na „pou“.“

* A: „Kaj pa je zdaj to? A naj napišem polovičko?“

V: „Ne vem, kaj pa ti misliš?“

A: „Malo čudno bo zгледалo, ker bo črta vmes. Črta je polovička in je na pol.“

SODELOVANJE S STARŠI

- SPROTNO SPREMLJANJE IN SESTANKI.
- SEZNANJANJE S FUNKCIONIRANJEM IN NAPREDKOM OTROKA.
- INFORMACIJE STARŠEV O OPAŽANJU IN FUNKCIONIRANJU OTROKA V DOMAČEM OKOLJU.
- IZPOSTAVITEV MOČNIH PODROČIJ, RAZMIŠLJANJA/IDEJE ZA SPODBUDE TUDI V DOMAČEM OKOLJU.
- **SOGLASJE STARŠEV ZA SODELOVANJE Z OSNOVNO ŠOLO** – izjemnost in prilagoditve!

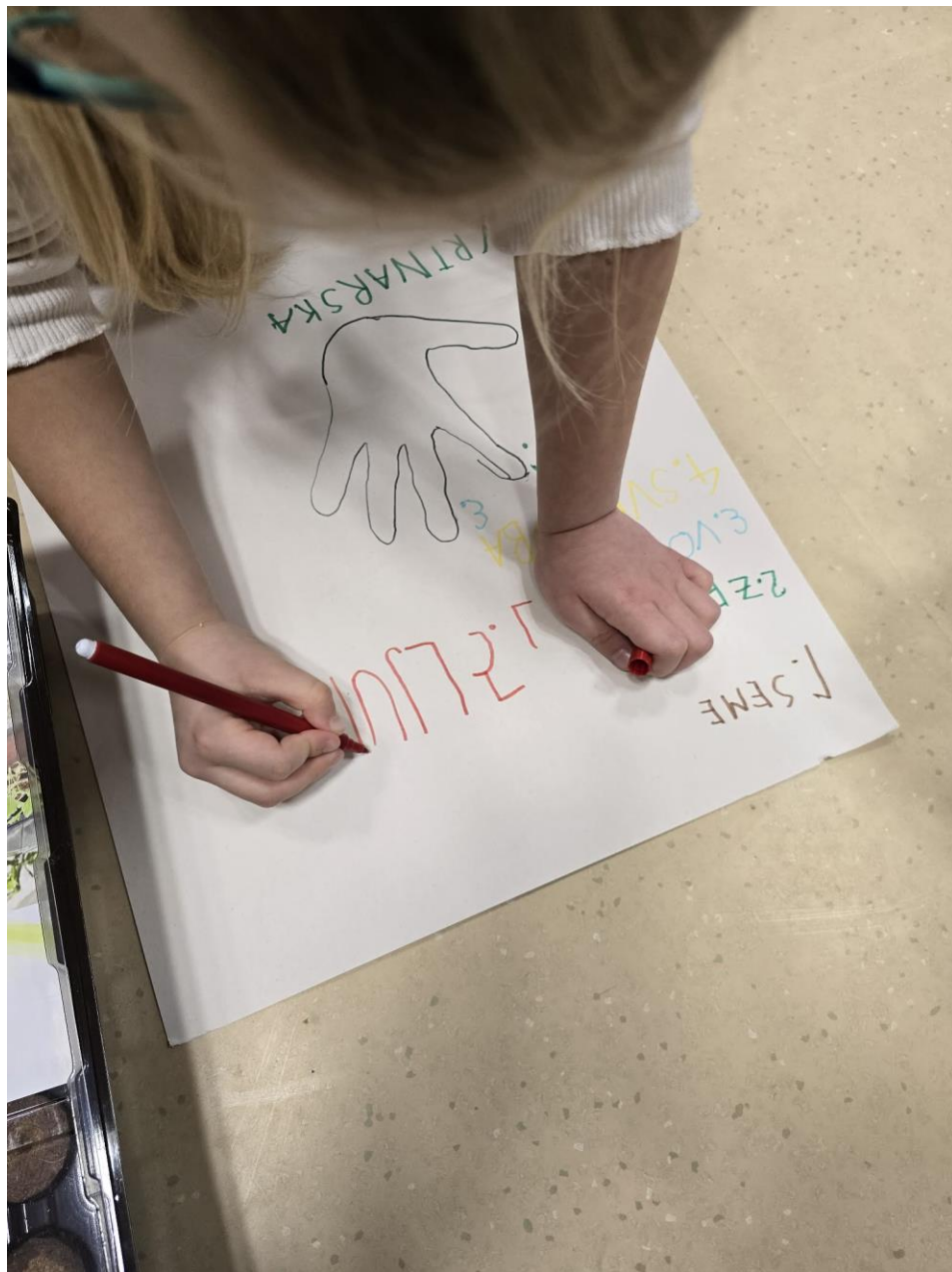
Primer iz področja ZGODNJE PISMENOSTI (opažanja vzgojiteljice)

MOČNA PODROČJA

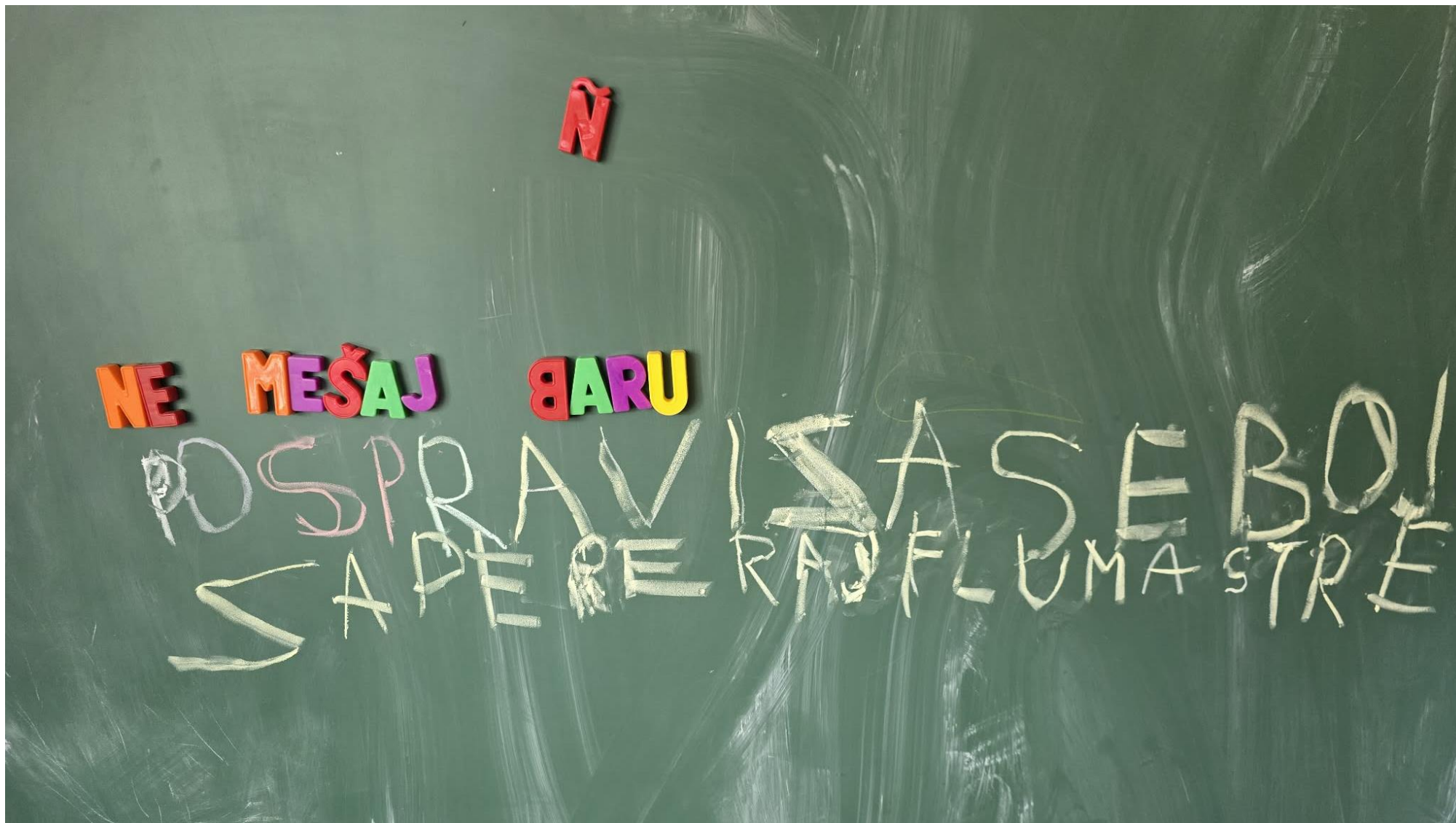
- ZANIMANJE ZA ČRKE, ŠTEVILA
- SPRVA PISALA PO NAREKU
- SEDAJ ŽE BERE (z razumevanjem)
IN SAMOSTOJNO PIŠE.
- PIŠE SVOJE PRAVLJICE

ŠIBKA PODROČJA

- ZADRŽANA, REDKO VZPOSTAVI
SOCIALNE INTERAKCIJE
- ZASANJANA, POGOSTO V „SVOJEM
SVETU“
- PREVLAĐUJE INDIVIDUALNA IGRA Z
MONOLOGI, RAZMIŠLJANJI ...

Deklica je že v lanskem letu (pri 4. letih) pisala, zato sem jo večkrat aktivno vključila v pripravo raznih zapisov.

Deklico v oddelku v nekem trenutku zelo zmoti nered v ustvarjalnem kotičku. Ker se neposredno ne izpostavlja, je svoje pravilo zapisala kar na tablo v tem kotičku. Ko ji je zmanjkalo magnetnih črk, si je poiskala kredo.

Dokumentacija iz listovnika v Poskusu: *Uvajanje posodobljenega koncepta prepoznavanja in vzgojno izobraževalnega dela z nadarjenimi*, VVZ Slovenj Gradec

SODELOVANJE S STARŠI

- GOVORILNA URA S STARŠI – SEZNANITEV Z OPAŽANJI V ZVEZI Z DEKLIČINIM FUNKCIONIRANJEM, MOČNIMI IN ŠIBKIMI PODROČJI,
- STARŠI NISO VEDELI, DA DEKLICA ŽE BERE Z RAZUMEVANJEM IN SAMOSTOJNO PIŠE,
- V DOMAČEM OKOLJU JE NE VIDIJO KOT INDIVIDUALISTKE, AMPAK SE V DRUŽBI VRSTNIKOV ZELO RAZŽIVI, SODELUJE V SKUPNI IGRI.

Datum: 7. 3. 2023

Okoliščine: Vzgojiteljica je v vrtec prinesla kačjo kožo, ki jo je našla.

Situacija: Dečka je koža zelo pritegnila. Kožo je prijel, tipal, si jo pozorno ogledoval. Čez nekaj trenutkov je vstal od mize ter si iz kotička prinesel povečevalno steklo, s katerim je natančno pregledal in »preučil« vzorce, ki so na koži. Svoje ugotovitve je strnil v zanimivo razmišljanje...

Komentar otroka: A veš, to je koža od kače. Kača se je slekla. Najbrž ji je bilo vroče ali pa ji je bila koža premala. Ima črte in oklepne plošče. Take so imeli tudi dinozavri, ampak tiste od dinozavrov so bile večje. Mislim, da so jih imeli stegozavri. Ne vem, a so tudi oni slekli svojo kožo...

Dokumentacija iz listovnika v Poskusu: *Uvajanje posodobljenega koncepta prepoznavanja in vzgojno izobraževalnega dela z nadarjenimi*, VVZ Slovenj Gradec

LISTOVNIK otroka

Ime:

Priimek:

Vrtec pri Osnovni šoli Krmelj
Rdeča igralnica

Vzgojiteljici: Anja Kostrevec, Andreja Čot
Šolsko leto: 2022/2023

Vrtec Krmelj
Rdeča igralnica

Vse o meni

november 2022

Ime: Bernard

Smešna stvar o meni

Smešno mi je, ko Spiderman
prdne.

Starost: štiri leta

Kje sem doma: na Polju

Rojstni dan: ne vem

Moje najljubše...

Hrana: solata

Pijača: jabolčni sok

Barva: zelena

Risanka: Spiderman

Igrača: Hulk

Žival: krokodil

Knjiga: Spiderman

Prijatelj/-ica: Jurij

Ko bom velik/-a, bom...
na Mirni rihtal rožice.

IJZ III

Datum: 6.12.2023

Okoliščine:

Prosta igra v likovnem kotičku.

Opis:

/

Komentar vzgojiteljice:

Koga si narisal?

Zakaj si narisal kladivo?

Komentar otroka:

Sebe sem narisal.

Z njim bom pomagal rihlat stvari, ki so zlomljene.

Komentar vzgojiteljice:

Koga si narisal?

Benista je najprej narisal Ronaldo z koso
manico in potilnico z modro, ker tui je modra polje.

Komentar otroka:

To je Ronaldo. On je Cristiano. On tui nogomet
igra. Dva sem narisal.

Datum: 14.2.2023

Okoliščine:

Prosta igra v likovnem kotičku.

Opis:

✓

Komentar vzgojiteljice:

Koga si narisal?

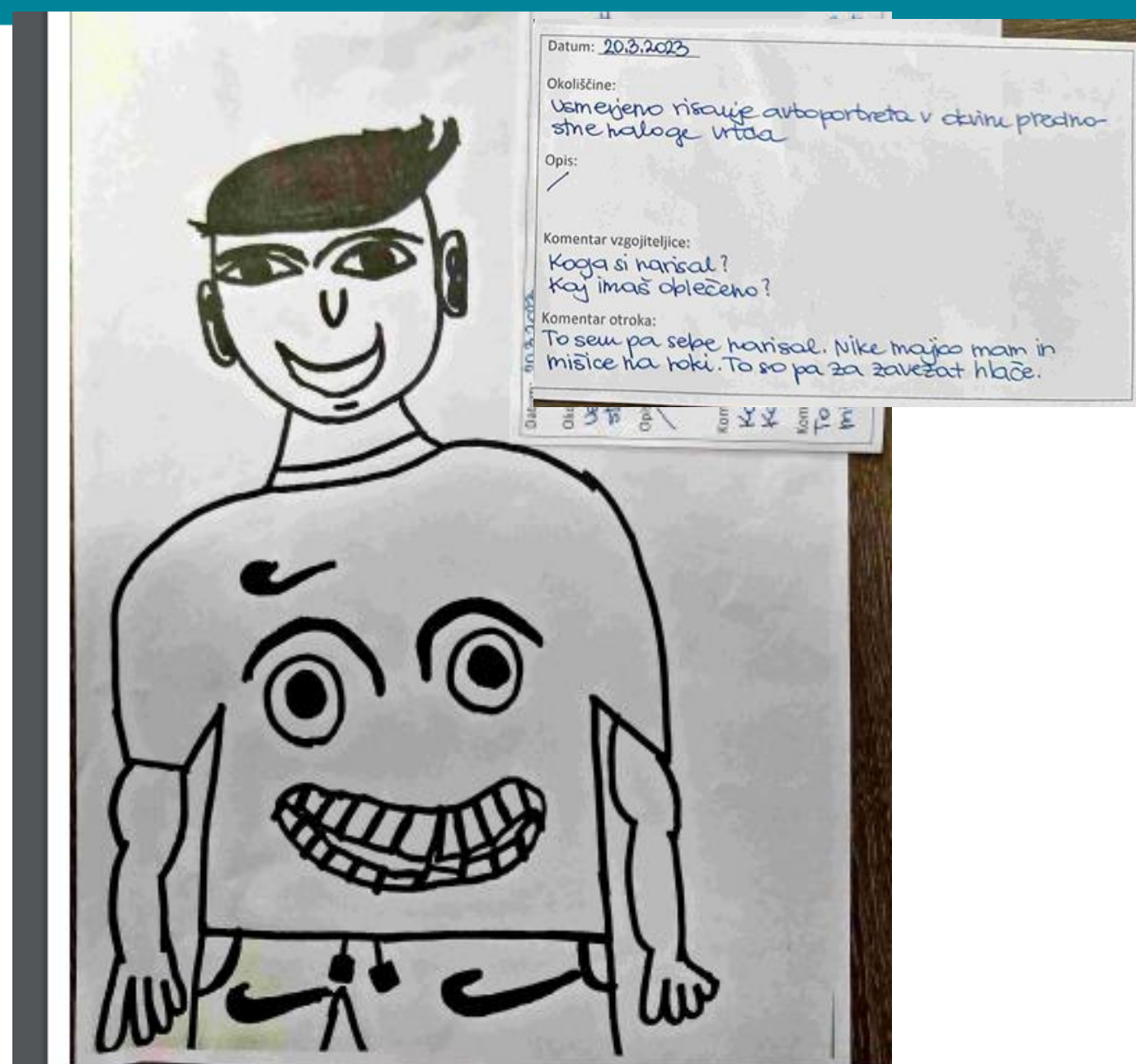
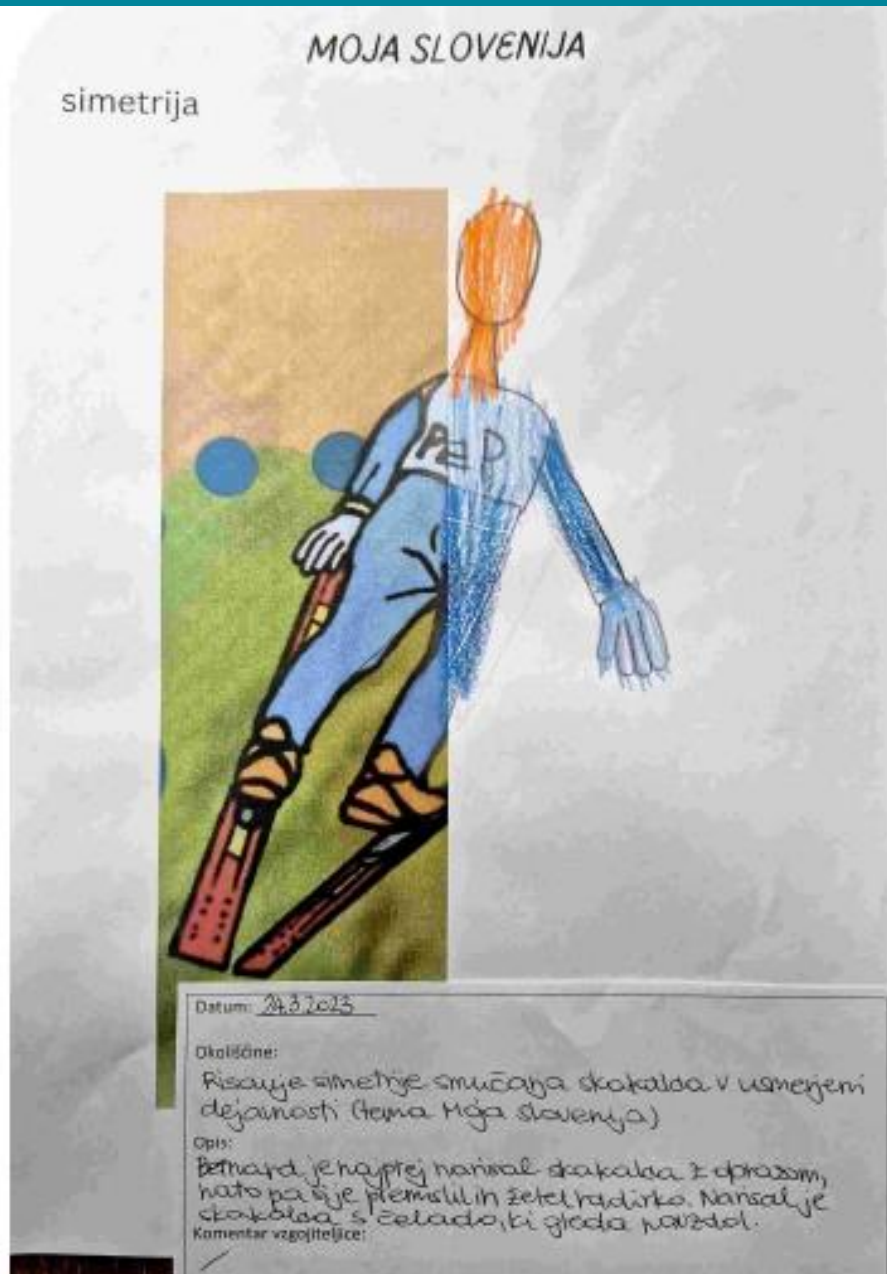
Zakaj si narisal Ronaldo?

Komentar otroka:

Ronaldota sem narisal.

On nogomet igra. Vseč so mi igralci.

Dokumentacija iz listovnika v Poskusu: *Uvajanje posodobljenega koncepta prepoznavanja in vzgojno izobraževalnega dela z nadarjenimi*, Vrtec pri OŠ Krmelj

12. 4. 2023 - Prosta igra po klobčičih
Zabijanje žebeljev in lesenih delov v
pluto.

Pika: Prvo sem naredila morje iz
lesu samo, da je les poburvan.

Ručke gre na potep domov. Naredila
sem oblak in punčko, ki plava
za kufjo po morju.

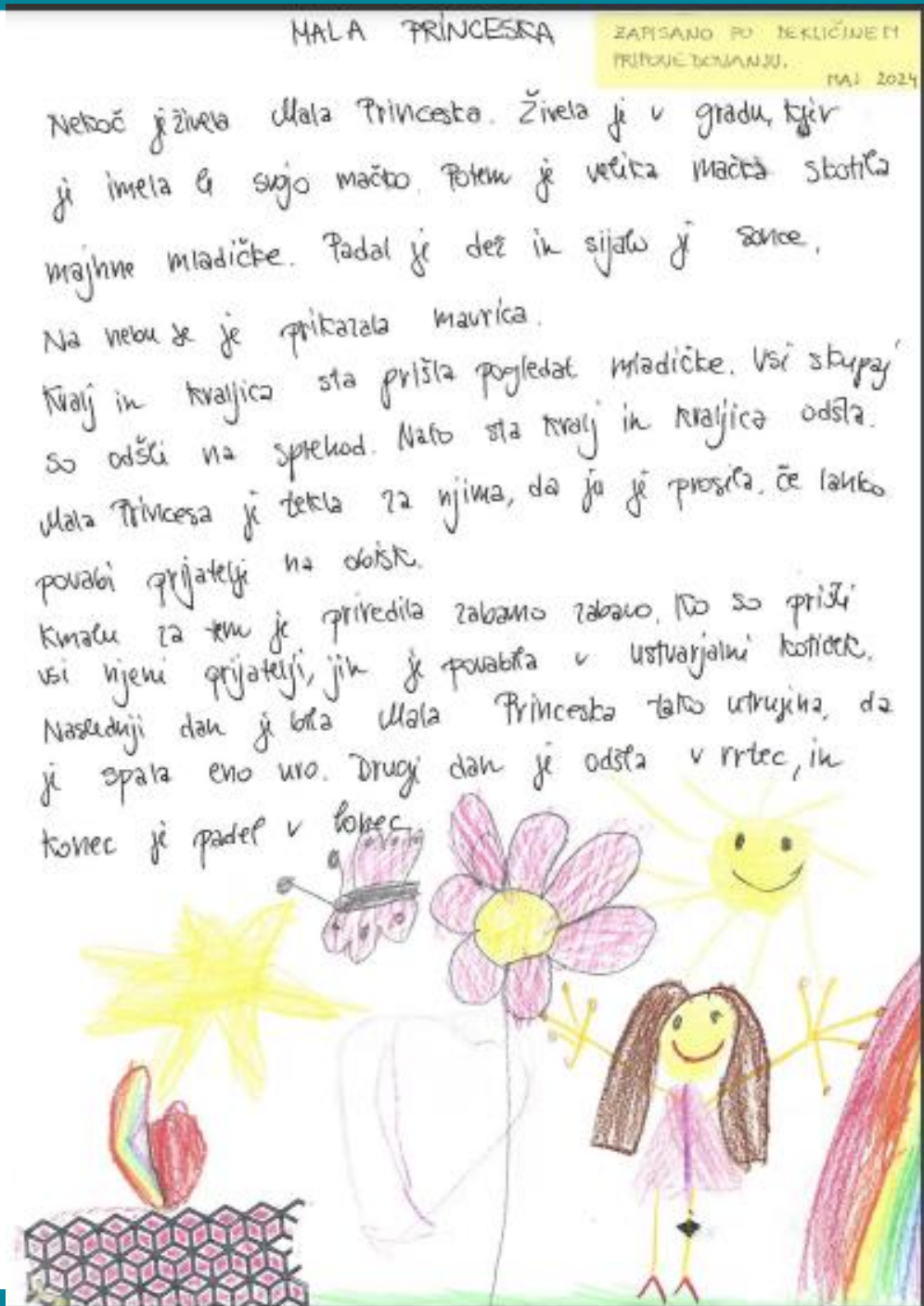
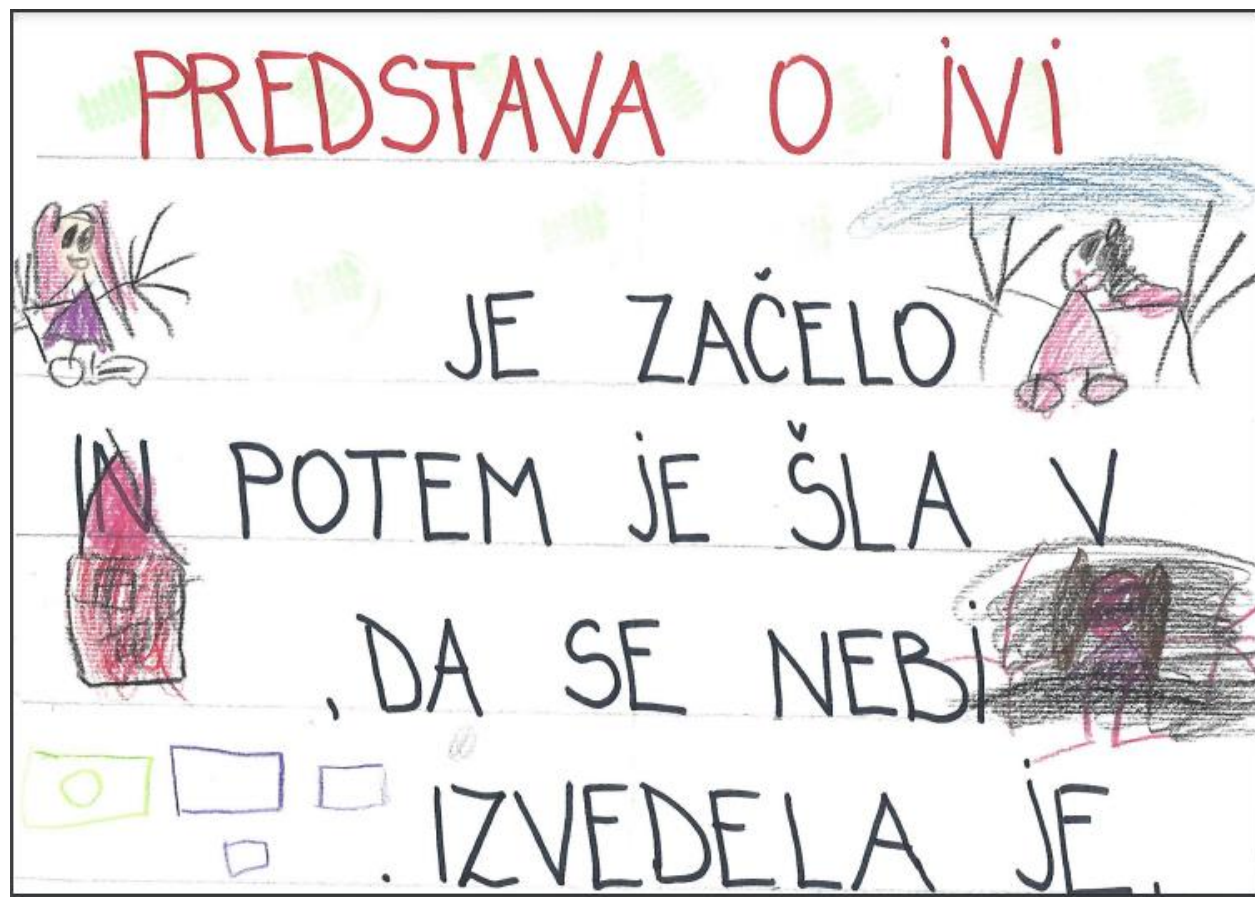
Zabijanje žebeljev je zelo
zanimivo.

Bil je lep sončen dan. Punčka je
šla na plavanje. In potem je
videla kufjico. In potem je videla
gromozanski oblak iz njega je
padel dež. In potem se je mala
punčka vstrašila in je šla domov.
In potem je nazaj posjajal sonček.

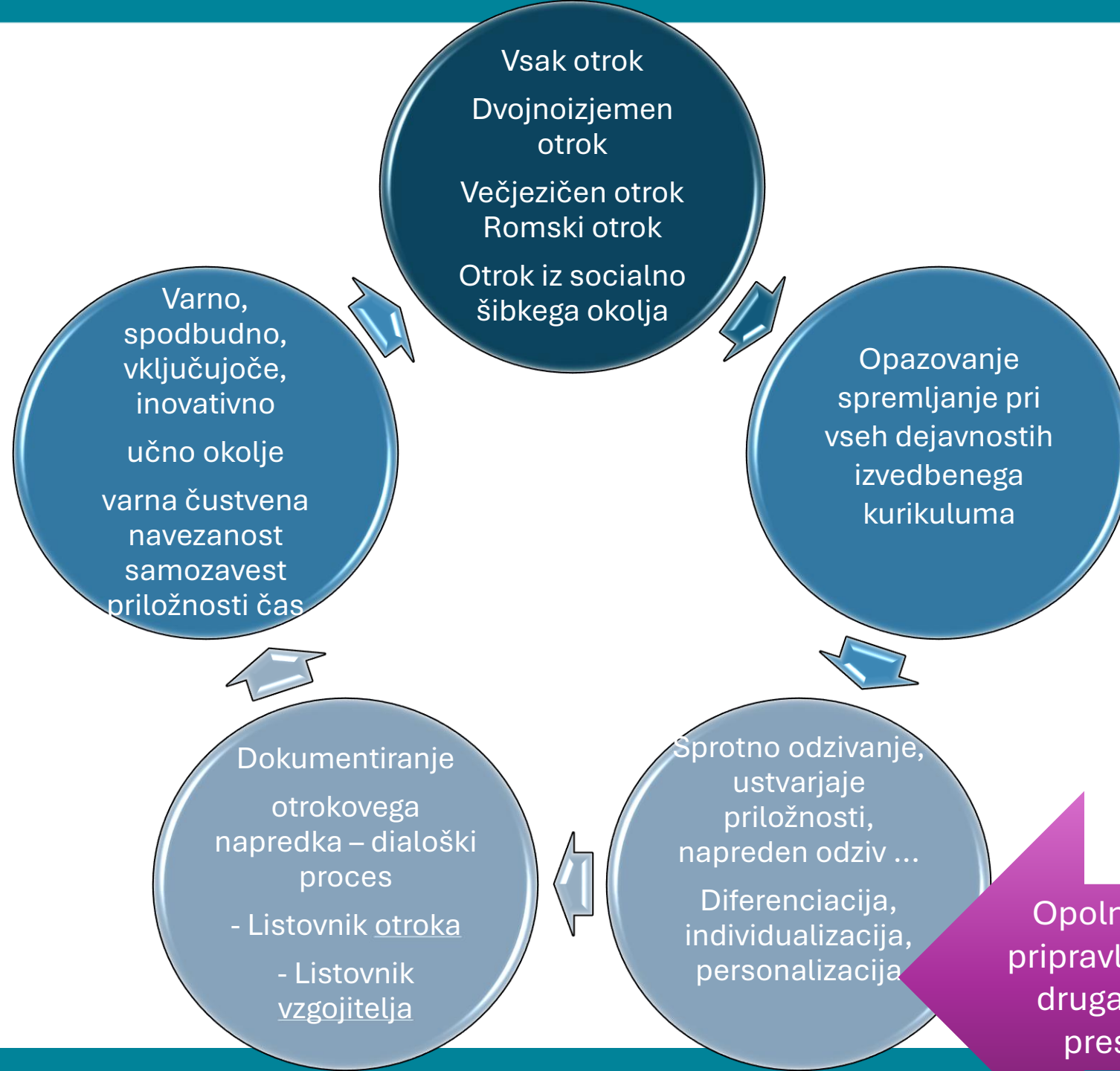
Ručka je bila tukaj že doma.

Ladja pa je tekmata potnik.

Doma si je mamička naredila -
krono, jo dela na glavo in se
igrala kufjico, ki je žvela
sama. Bila je zadovoljna, ker je
žvela sama, ker ni imela
teženja.

V ozadju

Senzibilen vzgojitelj

Odziven vzgojitelj

Kreativen vzgojitelj

Fleksibilen vzgojitelj

Spodbudno dosleden vzgojitelj

Opolnomočen, motiviran, odprt vzgojitelj, ki je pripravljen na nova znanja, stopiti iz okvirja, ubrati drugačne metode dela, preizkusiti kaj novega, preseči pomisleke ... slišati in videti otroka

Vrtec pri OŠ Stročja vas

Vrtec Litija

Vrtec pri OŠ Duplek

Vrtec pri OŠ Košana

Vrtec pri OŠ Solkan

Vrtec Šentjur – enota Ponikva

Vrtec Škofja Loka

Vrtec Krmelj

Vrtec Slovenj Gradec

V podporo uvajanju koncepta ...

Seminar: OTROCI Z VIŠJIMI POTENCIALI V PREDŠOLSKEM OBDOBJU, ki bo **30. novembra 2026**.

- Seminar bo potekal v prostorih ZRSŠ, na Poljanski 28 v Ljubljani, v času od 9.00 do 15.30.
- Prijave v [Katisu](#) so možne do zapolnitve prostih mest.

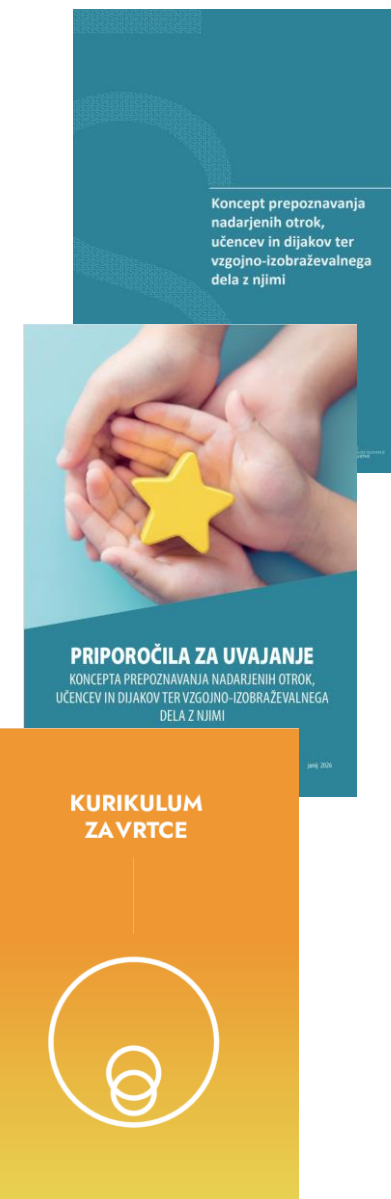
Priporočila:

https://www.zrss.si/pdf/Priporocila_za_uvajanje_Koncepta_prepoznavanja_nadarjenih_otrok.pdf

Spletna učilnica:

<https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=11649>

Ključ: KONCEPT2020

Uporabljeni viri:

- Bezić, T. (2019). Strokovna izhodišča posodobitve Koncepta odkrivanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi. ZRSS.
- Bezić, T. idr. (2020; 2025). Koncept prepoznavanja nadarjenih otrok, učencev in dijakov ter vzgojno-izobraževalnega dela z njimi (2020). ZRSS.
- Holcar Brunauer, A. idr. (2025). Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce. ZRSS.
- Plut Pregelj, L. (2012). Poslušanje – Način življenja in vir znanja. DZS
- APA (2015) 20 najpomembnejših psiholoških načel za poučevanje in učenje od vrtca do srednje šole. Prevod Juriševič M. Pridobljeno 10.10.2017
<http://www.apa.org/ed/schools/teaching-learning/top-twenty-principles-slovenian.pdf>
- Sutherland, M. (2015). Nadarjeni v zgodnjem otroštvu. Dejavnosti za otroke, stare od 3 do 6 let. Pedagoška fakulteta UL.
- Sutherland, M. (2008). Developing the gifted and talented young learner. Sage.
- Stritar, U. Sentočnik, S. (2007). Otrokov portfolio v vrtcu. ZRSS.

Mag. Tamara Malešević in Helena Klobasa

Delavica: **Podpora razvoju otrok z višjimi potenciali v vrtcu**

5. in 6. oktober 2026, kongresni center Grand Hotel Bernardin, Portorož

slido.com

Vabimo vas, da podelite z nami, kaj veste o značilnosti nadarjenih odraslih?

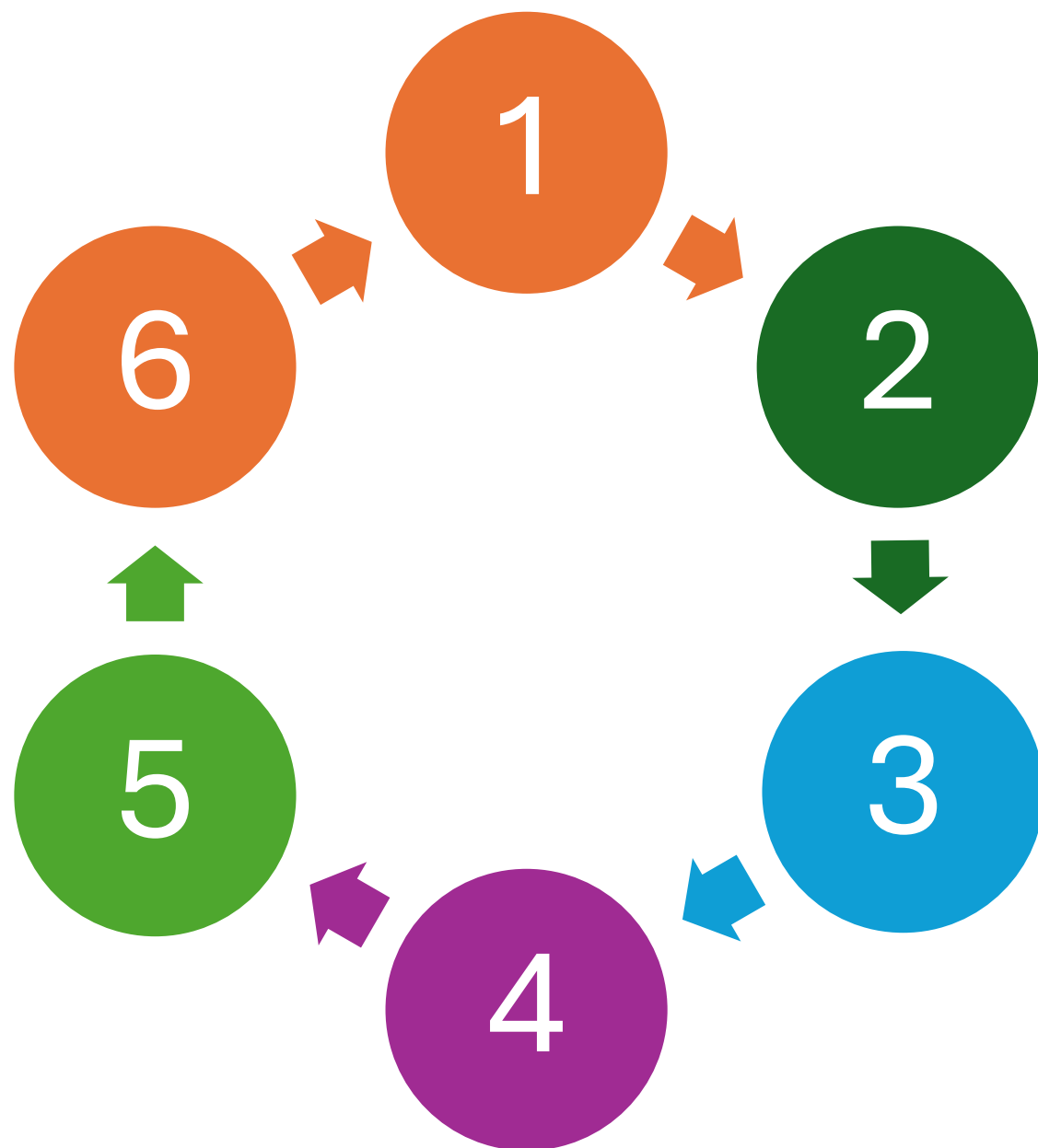
Vabimo vas, da podelite med seboj in zapišite:

1. Kaj že veste o otrocih z višjimi potencialih in podpori njihovem razvoju?
2. Kaj bi še želeli izvedeti?

Izhodišča za strokovni dialog v 6. skupinah:

1. Kaj je pomembno na začetku – kako začeti uvajanje Koncepta?
2. Kako vidite vlogo pedagoškega koordinatorja za področje otrok z višjimi potenciali?
3. Komuniciranje z vsemi starši in s starši otrok z višjimi potenciali.
4. Profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vrtcu na področju otrok z višjimi potenciali (priložnosti in izzivi).
5. Listovnik otroka kot priložnost za spremljanje razvoja vseh otrok v oddelku (delitev mnenj o dokumentiranju v listovniku, kakšne so izkušnje, kako začeti ...).
6. Pomen in izkušnje s sistematičnim opazovanjem otrokovega napredka (pripomočki za spremljanje višjih potencialov ...).

1. Začetki uvajanj koncepta
2. Vloga pedagoškega koordinatorja
3. Komuniciranje s starši
4. Profesionalni razvoj strokovnih delavcev
5. Listovnik otroka
6. Izkušnje s sistematičnim opazovanjem